

Aharon's Menorah - A Paradigm for Jewish Education

1a) Our Parsha

א וַיְדַבֵּר יְהוָה, אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר. **1** And the LORD spoke unto Moses, saying:

ב דַּבֵּר, אֶל-אַהֲרֹן, וְאָמַרְתָּ, אֵלָיו: **2** 'Speak unto Aaron, and say unto him: **When thou lightest the lamps**, the seven lamps shall give light in front of the candlestick.'

ג וַיַּעַשׂ כֵּן, אַהֲרֹן--אֶל-מִוֶּל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה, הַעֲלָה נְרֵתֶיהָ: כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה, אֶת-מֹשֶׁה. **3** And Aaron did so: he lighted the lamps thereof so as to give light in front of the candlestick, as the LORD commanded Moses.

1b) Rashi

בהעלתך - על שם שהלהב עולה, כתוב בהדלקתן לשון עליה,
שצריך להדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה.

1c) Rav Avigdor Nevenzhal, Yeshivat HaKotel

ולכאורה, הלא כל אדם מבין שזוהי הדרך להדליק נר. אם לא תגיע למצב בו השלהבת עולה מאליה - היינו: בו האש שבראש הפתילה, מושכת מן השמן שבנר - ממילא תכבה האש לאחר זמן קצר. לשם מה יש איפוא צורך במלה מיוחדת, שתלמד כי צד מדליקים נר-שמן? — מבלי להיכנס לצדדים

On the surface of things, does everyone not know that this is the way to light a candle? If it does not reach the point at which the flame rises on its own - ie draws the oil - the flame will automatically extinguish after a short time. Why, then, is there a need for special term to teach us how to light the candles?

2) Pirkei Avot , Ch. 1

(ב) שְׁמֵעוֹן הַצְּדִיק הָיָה מְשִׁירֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָּה. הוּא הָיָה
אוֹמֵר, עַל שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד, עַל הַתּוֹרָה וְעַל
הַעֲבוּדָה וְעַל גְּמִילוּת חַסְדִּים:

Shimon Hatzaddik was of the remaining members of the Men of the Great Assembly. He would say: The world stands on three things: On Torah, on Service, and on acts of Kindness:

3) Gemara, Bava Batra 25b

אמר רבי יצחק "הרוצה שיחכים ידרים ושיעשיר יצפין" (=זוסימניך שלחן בצפון ומגורה בדרום ורבי יהושע בן לוי אמר לעולם ידרים שמתוך שמתחכם מתעשר שנאמר ° אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד והא רבי יהושע:

Rabbi Yitzchak said, "One who wishes to be wise, should direct himself to the south; one who wishes to be wealthy, to the north. And the way to remember this is: the Shulchan (table) is in the north, the Menorah in the south..

וְסִפָּא לַתַּת מַטְרָא אֲרַכְךָ: יְדִירִים.
צַתְפַּלְתוּ יַחֲזִיר פָּנָיו לְדָרוֹם: וְסִימְנִיךָ:

4) Tehilim (Psalms) Ch. 141

ב תָּכֹן תְּפִלָּתִי קִטְרֹת 2 Let my prayer be set forth as
לְפָנֶיךָ; מִשְׁאֵת כַּפֵּי, incense before Thee, the lifting up of
מִנְחַת עֶרֶב. my hands as the evening sacrifice.

5) Gemara Chagiga 27a

יחזקאל דרדחמנא קדייה עין *דכתיב °המזבח עין
מח שלש אמות גבוה וארכו שתיים אמות
ומקצעותיו לו וארכו וקירותיו עין וידבר
אלי זה השלחן אשר לפני ה' פתח במזבח
וסיים בשלחן רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי
תרוייהו בזמן שבית המקדש קיים מזבח
מכפר על אדם עכשיו שלחנו של אדם
מכפר עליו : כל הכלים שבמקדש יש להם

It says (in the book of Yechezkel 41:22. The altar was wood three cubits high and two cubits long, and its corners, and its length and its walls were wood. And he spoke to me, "This is the table that is before the Lord." It began with a reference to the altar, and ended with a reference to the table. Rabbi Yochanan and Reish Lakish both explain: When the Beit Hamikdash stands, the altar atones for a person; now, a person's table atones for him...

Rashi

שולחנו מכפר עליו. זה הנסמך

אורחין:

6) Mishlei (Proverbs) Ch. 1

י לַתֵּת לַפִּתְאִים עֲרֻמָּה לְנֹעַר דַּעַת וּמִזְמָה : ה' יִשְׁמַע חֶכֶם וַיִּוְסַף
לֶקַח וְנִבּוֹן תַּחְבּוּלוֹת יִקְנֶה : ו' לְחָבִין מִשָּׂר וּמְלִיצָה דִּבְרֵי חֲכָמִים

5. Let the wise man hear and increase learning. The understanding man shall acquire wise counsels

Commentary of the Malbim – how will Proverbs benefit its readers?

ולדעתו, בין מזימה : (ה) ישמע חכם, וגם יועילו אל החכמים והנבונים, שהחכם שגדרו מי שקבל חקי החכמה מרבותיו או ע"י העסק בתורה יוסף לקח, כי החכמה רחבה מאד ואין לה קץ ועל ידי המשלים האלה יוסף לקח ותקח אצלו פרטים ר' ים שלא החבירו בחורה ובקבלת חכמים, ודינבן שהוא סמבין דבר מתוך דבר ומוליא מושכל ממושכל ע"י היקשים יקנה תחבולות, שגדר מלח תחבולה היא שמויא חולדות מושכלות ע"י היקשים רבים משולשים זה מזה, שע"י הכשר הזה יקנה הקדמות רבות ויסלמד לבנות ולהויא היקשים רבים מכה בינתו אחד מחברו וחברו להרחיב גבול צינתו :

A *chacham* is a person who received the principles of wisdom from his teachers or through his own self-study – he will increase learning – because wisdom is vast and infinite...and the “Navon” – who is someone who is able to derive one idea from another – will acquire wise counsels – Tachbulot refers to extrapolating concepts

Rabbi Nebenzhal

כי אם לימדת אדם, וחוכמתו מסתכמת במה שלימדת אותו – אין הוא עדיין איש שהחכמה בו. אם רצונך לעשותו "חכם", דאג "שתהא השלהבת עולה מאליה"; שיוכל גם לחדש מעצמו, להבין דבר מתוך דבר, ולדעת גם מה שלא אמרת לו. אחרת – מוכה כאן התורה – לא העליך עדיין את הנרות! לא מסרתי את אש-התורה לדור הבא, משום שבמוקדם או במאוחר, אש כזו תכבה מאליה. כל עוד האש שנתת בו, לא התחברה לשמנו הפרטי, לכשרונותיו האישיים; כל עוד הוא רק מצטט אותך ואינו מחדש ומפלפל מעצמו – אין הוא אלא בבחינת מאגר-מידע. גם קלָטָת, יודעת לחזור על כל מה ש"לימדת" אותה.

If you've taught someone, and his wisdom can be summarize by what you taught him – he is not considered "wise" If you want to help him become a "chacham" then see to it that "the flame rises on its own" – that he can also independently arrive at new ideas – and also understand that which you DID NOT tell him. If not, the Torah teaches us – you have not yet "lit the candle.."

- "What would my teacher say – not just what DID my teacher say?"

Engaging the Individual in Jewish study

Gemara Avoda Zara 19a

שלא ער מנת לקבל פרס בי אם בתורת
ה' הפצו *א"ר אין אדם לומד תורה אלא
ממקום שלבו הפץ שנאמר °כי אם בתורת
ה' הפצו לוי ור"ש ברכי יתבי קמיה דרבי

Rashi

לפי שלבו על תלותו: הפצו. בלותו
שאלם ספן מדלח כתיב ספן:
א"ר"ח 1234567 | יוצר החכמה

Sweet foods ... and sweet Torah!

Sefer Kol Bo Ch. 52

... גם נהגו לאכול דבש וחלב בחג שבועות מפני התורה שנמשלה
לדבש וחלב כמו שכתוב (שיר השירים ד, יא) "דבש וחלב תחת
לשונך"...

Shir HaShirim 4:11

נִפְתַּת תִּטְפָּנָה שְׁפָתוֹתַיךָ כֶּלֶה דְּבַשׁ וְחֵלֶב תַּחַת לְשׁוֹנְךָ וְרֵיחַ שְׁלֵמֹתַיךָ כְּרֵיחַ
לְבָנוֹן:

11. Your lips drip flowing honey, O bride; honey and milk are under
your tongue, and the fragrance of your garments is like the fragrance
of Lebanon.

Midrash Shir HaShirim Rabba 4:23

ר' יוסי אומר כל מי שאומר דברי תורה ברבים ואינן ערבין על שומעיהן כדבש זה
שבא מצוף נוח לו שלא אמרן רבנן אמרי כל מי שאומר דברי תורה ברבים ואינן
ערבין על שומעיהן כדבש וחלב המעורבין זה בזה נוח לו שלא אמרן....

Siddur

בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְעִסּוֹק
בְּדִבְרֵי תוֹרָה: **וְהָעֵרֵב נָא ה' אֱלֹהֵינוּ אֶת דְּבָרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ** וּבְפִיּוֹת
עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצִאֲצָאֵינוּ. וְצִאֲצָאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל.
כְּלָנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתְךָ לְשִׁמָּה: בְּרוּךְ אַתָּה ה' הַמְּלַמֵּד תוֹרָה
לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

Blessed are You, Hashem, our God, King of the universe, Who has sanctified us with His commandments and has commanded us to engross ourselves in the words of Torah. Please, Hashem, our God, sweeten the words of Your Torah in our mouth and in the mouth of Your people, the family of Israel. May we and our offspring and the offspring of Your people, the House of Israel – all of us – know Your Name and study your Torah for its own sake. Blessed are You, Hashem, Who teaches Torah to His people Israel.

Sefer Mei HaShiloach – Parshat Toldot – “just one more bite”

...והוא תפלה שהתפלל לה' שע"י ד"ת יבא בלבו חשק להוספת עוד ד"ת, והוא למשל, לאדם ששבע מאכילה ואעפ"כ אם בא לפניו מאכל טוב המאכל הזה ממשיך לו תתאוה וחשק לאכול יותר...

Tiferet Shlomo on the Festivals – role models...

....ובזה ממילא נזכה שנה"י אנחנו וצאצאינו וכו' כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך. אמן.

One of the strategies, from R. Eliyahu Dessler, as recorded by Rav Nebenzhal:

זכורני שמו"ר הגר"א דסלר זצ"ל, הסביר פעם באריכות, סתירה בין שני מאמרי חז"ל. כשהשיחה נסתיימה – לא נאמר בעצם תירוץ לשאלה; הוא רצה לראות, מי מהתלמידים יתעורר ויבוא לשאול: אז מה התירוץ? ... ואגב: לא כל שומעי השיחה, נדחקו בְּסיומה לשאול את השאלה... (מו"ר הגר"ח פרידלנדר זצ"ל, בעל ספרי "שפתי חיים", הוא שניגש אז לשאול!).

Off of one of the blogs:

An open letter to the teachers and principals of theschool system: This past summer I was a counselor on a prominent Israel touring program for eleventh graders. Most of the participants hailed from ...where they attend a variety of ... schools. I am writing to you because I was deeply disturbed at the complete apathy of these professedlyOrthodox teenagers towards their religion and its values. To them, Halakhah was a burden to be thrown off at the turn of the counselor's back, or even in front of him, spitefully. these teens had no sense of Jewish mission, responsibility, or experience.

The first issue is that of "the why." Any grade-schooler knows that the first class of a good history course is "why do we learn history?" Is there a similar "why do we learn gemara" lesson built into the Talmud curriculum? Or, for that matter, is there ever a "why be Jewish" session given to a group that is largely disinterested in Judaism? How can a sixteen-year-old with the ever-present distractions of modern culture be expected to sit down and learn hours of ancient texts on a daily basis, without understanding or feeling the importance and excitement of what he or she is doing?